

PTASZNIK (24) *sb m*

ptasznik (22), **[ptaśnik]**, ptasznik *a.* ptaśnik (2).

-ã- (11), -a- (5) *GliczKsiąż* (2), *GostGospPon* (1), *GrabowSet* (2).

sg N ptasznik (19). ◇ *G* ptasznika (1). ◇ *D* ptasznikowi (1). ◇ **[A ptasznika.]** ◇ *pl N* ptasznicy (3).

◇ **[G ptasznik(o)w, ptaśnik(o)w. ◇ D ptasznik(o)m.]**

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII(z Cn) – XVIII w.

1. *Ten, kto łowi ptaki lub na nie poluje; auceps Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Cn; aviarius Murm, ¹, Mącz; aucupator Cn (22) : Ptaśnik niegdy w leśie chodząc/ Ptaki rozmaite łowiąc: Za ćietrzewiem wzgorę pátrzał/ By mu sídło ná łzyię wdział. BierEz K2v, F2v, L3v O4v, S3v; Auceps, qui captat aves eyn vogelsteller Ptaśnik Murm 186, 80; Mymer¹ 13v, 24v; BartBydg 16b; GliczKsiąż F3; Aviarius, Ptaśnik/ Mysliwiec. Mącz 20d, 19c; Calep 113a; Teżci w piźczależczkę ptaśnik grawa cudnie/ Gdy ná łow łwoy wabi ptaśzatká obłudnie. Phil H; CiekPotr 32; [Nie dołwiadcżay ty ludzi tim żeć łagodnie mowią/ tákci też ptaśnik cudnie piśka gdy ptaká zdrádzić á włowić chce. LorichKosz 47 (Linde); Teraz tam jest na niej [wyspie Capri] biskup, który największą ma intratę z ptaśników, którzy się bawią łowy ptaków DiarPeregr 2].*

[ptasznik czyj: StryjKron 503 cf »ptasznik albo łowczy«.]

W połączeniu szeregowym (1): Zwierzęthá [...] ćwiczą ye [dzieci swe] álbo ná byeg/ álbo ná latanie/ álbo łkakánye/ o czym álbo ofoczniczy/ myśliwcy y ptaśnicy dobrze powyedzieć mogą. GliczKsiąż F3.

W porównaniach (5): Prozno złoŃny prácował/ Lecż/ ptaśnikowi rowien/ co łtáwiáiac Sieci/ długo pilnował [...] Do dom fię wrocił/ siebie przeklináiac. GrabowSet I3, S4v; Swiát ten lepem ieft/ ktory łwoie iako ptaśnik/ lepem grzechu y śmierci/ o wieczną zgubę przypráwia. WysKaz 12; PowodPr 66; KlonWor 75.

[Zestawienie w funkcji n-pers: »Henryk Ptasznik« = cesarz niemiecki: A ten oto pierwszy Syn Henriká Ptaśniká [...] poczał pánować roku od Chriřtułá 935. StryjKron 143.]

Szeregi: [»ptasznik albo łowczy«: Tedy Krol łágeło nijákiego Fiedorá Wiołnę Ptaśniká álbo łowczego łwoiego połtał od łiebie do Witebfka Namiełtnikiem. StryjKron 503.]

»ptasznicy abo myśliwcy« (1): Gdyż náleżieni łą w ludzie moim nie zbożniczy/ záládziáiac łie zdrádlíwie iáko ptaśnicy ábo myśliwcy záltauwuiący sídlá y łámołowki do sídlenia ludzi. PowodPr 66.

[Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

[W przen:

Wyrażenie: bibl. »sidło ptasznikow« = laqueo venantium: Dufzá náłzá iáko wrobl/ wyrwana ieft z sídlá ptaśnikow. WujPs 230.]

2. *Pomieszczenie na ptaki, ptaszarnia; aviarium BartBydg, Cn; cohortalium avium aviarium a. stabulum, ornithon Cn (2) : Aviarium, ptasnyk, clyathka BartBydg 17; Sad [...] zá ogrodem [...] zá tym nasiennik [...]. Chciałbym iefczce ptaśniká GostGospPon 170.*

Synonimy: 1. łowiący, łowiec, myśliwiec, myśliwy.

Cf PTASZYNIEC